

בס"ד. שיחת "דברי כיבושין" עשרה בטבת ה'תש"נ

— אחרי תפילת מנחה —

הנחה בלתי מוגה

ב. והנה, ענין הנ"ל הוא דבר השוה בכל התעניות. ונוסף לזה, בכל תענית יש ענין הקשור דוקא עמה, שבזה היא מתייחדת ("טיילט זיך אויס") משאר תעניות ציבור.

ובנוגע לעשירי בטבת, אין צורך לחפש רמזים בזה, כיון שזה גופא שהוא חל ביום העשירי בחודש מורה כבר על קדושתו, ומקרא מלא דיבר הכתוב "העשירי יהי קודש", היינו שלקביעת תענית זו נבחר יום זה שהוא עצמו יום קדוש בלאו הכי, ועאכ"כ כאשר בני ישראל עורכים ביום זה תענית – ענין של תשובה (כמ"ש הרמב"ם בנוגע לתעניות), וכמדובר כמה פעמים.

ויש לקשר זה גם עם החודש (כמדובר ג"כ פעם בארוכה), הנקרא בשם "טבת", שעל זה דרשו חז"ל שזהו חודש "שהגוף נהנה מן הגוף"; ומבואר הרמז בזה בספרי חסידות, שזה קאי על הגוף למטה והגוף למעלה.

ובהקדים: אצל כל יהודי ישנו "חלק אלוקה ממעל ממש", שזהו נפשו – "נפש השנית בישראל", ונוסף לזה ישנו חלק הגוף, וכדאיתא ג"כ בתניא ש"עושים גופם טפל ונפשם עיקר"; אמנם אח"כ בא הזמן שבו בני ישראל חותרים וחודרים ("דערגרונטעווען זיך") ע"י עבודתם ומגלים ("קריגן זיי ארויס און זיינען מגלה") בכל ענין את תכלית המכוון שלו, שאז ישנו ג"כ הכלל דמכיון שזהו תחתון תחתון ביותר – זהו סימן שזה נמשך מגבוה גבוה ביותר.

ומזה מובן גם היפך הדברים: ע"י עבודת הגוף (שכאשר זוהי עבודה בשלימותה ולתכליתה, הרי זה בא

א. תענית בכלל הוא ענין של "עת רצון", כפי שמבאר אדמו"ר הזקן בתניא (באגרת התשובה) ובכמה מקומות. וכמובן במיוחד גם מההפטרה הנאמרת בתענית, שמיד בתחילתה נאמר "דרשו הוי' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב", דמצד זה שזהו זמן ד"בהמצאו" ו"בהיותו קרוב", מובן גודל ה"עת רצון" שישנו אז, שהרי משווים זאת לעשרת ימי תשובה שבנוגע אליהם נאמר "כאן ביחיד" – שגם יחיד יכול לפעול אז את מה שבשאר ימות השנה זקוקים לשם כך שיהי דוקא ע"י ציבור ("כאן בציבור"), כי אז נמצאים במצב ד"דרשו הוי' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב" אפילו ביחיד; וכנזכר – זה נאמר מיד בתחילת ההפטרה, בפסוק הראשון.

ומובן ג"כ, שענין זה מודגש במיוחד כאשר נמצאים בשנה שעלי' אמרו בני ישראל שזהו ר"ת "תהא שנת ניסים", שהרי הענין ד"ארים ניסי על ההרים" הוא ג"כ ע"ד הנ"ל – שהנהגה אינה סתם הנהגה רגילה, אלא הנהגה ניסית ומיוחדת, ועד באופן ד"על ההרים", היינו שישנם "הרים" שבלאו הכי גבוהים יותר משטח הארץ, וכאן זהו "על ההרים"; ואין זה סתם שעומדים "על ההרים", אלא לוקחים "נס", שבלאו הכי ענינו להיות סימן על ענין שלמעלה מן הטבע, ואומרים שה"נס" הוא באופן ד"הרים", ו"על ההרים", שזהו כמה פעמים ככה לגבי הנהגה טבעית!

ומכיון שזהו "עת רצון", הרי ענין זה נוגע במיוחד למענה על בקשותיו של כ"א מישראל, שהרי אז זהו (לא "על דרך", אלא) הזמן ד"דרשו הוי' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב", שאז הקב"ה מצוה ונותן כח שזה יהי ביתר שאת וביתר עוז, וכמדובר כמה פעמים.

מהתחתון תחתון ביותר – מהגוף), מגיעים למעלה יותר ממה שאפשר להגיע ע"י עבודת הנשמה של היהודי, וכמדובר כמה פעמים בארוכה.

וזהו ג"כ הרמז ב"הגוף נהנה מן הגוף", שבחודש זה ה"גוף" למטה – גופו של יהודי – "נהנה מן הגוף" – מה"גוף" כפי שהוא למעלה; ועד"ז מובן גם למעלה, שמכיון שזה נקרא בשם "גוף" (ולא "נשמה") שלמעלה – הרי זה גופא מורה שגם ב"גוף" שלמעלה נעשית הוספה ע"י מעשינו ועבודתינו, ובפרט שהעבודה קשורה עם גוף כאן למטה, שאז יש לזה שייכות נוספת להשגת וגילוי השלימות שישנה ב"גוף" דלמעלה אפילו לגבי ה"נשמה" דלמעלה, שאז מתקשרת הגשמיות שלמטה עם ה"גוף" שלמעלה כפי שהוא בשרשו ומקורו, שזהו נעלה יותר מהדרגא שאליי מגיעים ("מידערגרייכט") ע"י עבודת הנשמה ב"נשמה" שלמעלה, וכמדובר כמה פעמים.

וזהו הטעם שמאחז"ל זה ("שהגוף נהנה מן הגוף") נדרש דוקא על הכתוב במגילת אסתר [שזהו דוגמת ענין התענית: אסתר מלשון "הסתר אסתר פני ביום ההוא", והיא היתה סוף כל הנביאים (וכמדובר כמה פעמים)] אודות מעלתו של חודש טבת, ובשייכות עם המלך אחשורוש ("ותלקח אסתר אל המלך אחשורוש בחודש העשירי הוא חודש טבת"):

ענין הנ"ל מצינו דוגמתו באחשורוש, שהרי לכאורה כיצד הי' לאחשורוש שייכות אל אסתר? אלא שזהו מכיון שהיתה לה שייכות ל"אחשורוש" דלמעלה, "שאחרית וראשית שלו". ובזה מודגש שגם למעלה ישנו "אחרית" ו"ראשית", שה"גוף" דלמעלה הוא רק בבחי' "אחרית", משא"כ הענין השני (ה"נשמה" דלמעלה) נקרא בשם "ראשית", וע"י עבודת הגוף למטה מגלים גם את מעלת ה"גוף" שלמעלה, שבשרשו הוא למעלה מה"נשמה". וכאשר פועלים זאת ע"י

מעשינו ועבודתינו, מוסיפים עוד יותר במעלת ה"גוף" שלמעלה, "הבו גודל לאלקינו".

וההוספה היא עד כדי כך, שה"גוף" מתעלה שלא בערך מהדרגא דלמעלה הנקראת בשם "נשמה", ועד כדי כך שאין זה סתם שמגיעים ("מידערגרייכט") למעלה זו, אלא כלשון חז"ל (שהרי כל ענין בתורה הוא מדוייק) "נהנה", היינו שאין זה סתם ע"ד "לחם לאכול", הממלא רעבונו ומקשר את חיי הנשמה עם הגוף (שלכן מברכים על זה וכו'), אלא יתירה מזו – זוהי אכילה הנקראת בשם "הנאה".

וע"ד אכילת פירות, ובמיוחד פירות הקשורים עם ארצנו הקדושה – פירות שנשתבחה בהם ארץ ישראל (ענין של שבח), שלכן אכילתם אינה אכילה סתם המקשרת וממשיכה ומגלה את חיי הנשמה בגוף שלמטה (ועד"ז גם למעלה), אלא יתירה מזו – באופן של הנאה; וע"ד שבמינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל גופא ישנם גם שני הענינים הראשונים – "חיטה ושעורה" – שמהם עושים לחם, ענין של אכילה סתם, ואח"כ ישנם חמשת הפירות המנויים לאחרי זה בפסוק.

ולהעיר שבפסוק זה גופא חוזרת על עצמה תיבת "ארץ", שמזה יש גם נפקא מינה בנוגע לפועל: סדר הברכה על המינים המנויים בפסוק הוא שהמין הקודם בפסוק גם ברכתו קודמת, אבל בזה מתחשבים עם יחסו של הפרי לשרשו ומקורו, שזהו ה"ארץ" (שממנה יוצאים "חיטה ושעורה" ועד ל"זית שמן ודבש"), דלפני "זית שמן ודבש" כתיב עוד פעם תיבת "ארץ", כיון שאז מתחיל חשבון בפני עצמו וחשיבות בפני עצמה, שלכן "זית שמן ודבש" הקרובים לתיבת "ארץ" השני קודמים לפירות ה(קרובים לתיבת "ארץ" הראשונה, אך) רחוקים יותר (ואינם באותה קורבה כמו קרבת "זית שמן ודבש" לתיבת "ארץ" השני).

ויש לרמז בזה (שהרי כמו בכל עניני תורה, גם בזה ישנו רמז בעבודתו של יהודי), ששתי הפעמים "ארץ"

בפסוק כוללים את שני הענינים ד"ארץ": (א) כפי ש"ארץ" הוא למטה מטה, מלשון "ארציות"; (ב) כפי ש"ארץ" הוא מלשון "רצתה לעשות רצון קונה". ובפרטיות יותר, נכללים שני פירושים אלו בכל אחת משתי הפעמים "ארץ" שבפסוק, היינו שגם בדרגא התחתונה שבעבודה גופא ישנם שני ענינים אלו, הן "ארציות" והן "רצתה לעשות רצון קונה" (ועם שני הפירושים שב"רצתה" – מלשון ריצה ומלשון רצון; וגם שני פירושים אלו נכללים הן ב"ארץ" הראשון והן ב"ארץ" השני).

ונמצא, שבתענית זו מודגש ביותר הענין האמור ד"עת רצון", שהרי ה"עת רצון" ישנו בכל תענית (באיזה יום בחודש שיהי'), ועאכו"כ כאשר ישנו "עת רצון" נוסף – שזה חל בהעשירי בחודש, ובזה גופא – בחודש "שהגוף נהנה מן הגוף", עם כל הפירושים שבדבר הרמוזים לעיל והמפורשים לעיל.

ג. וזה גם מקרב את הגאולה האמיתית והשלימה; וכידוע הסיפור, שהי' קא סלקא דעתך שהדפסת הלקו"ת היא כבר ענין הגאולה.

ולהעיר, שקא סלקא דעתך זו התגלית (אמנם בתור שאלה בלבד) ע"י יהודי שהי' קשור לענין הנשיאות; ובכלל הרי כל יהודי הוא "ניצוצו של יעקב אבינו", ובמילא יש לו את הר"ת של ארבע תיבות אלו ("נשיא"), כך שהוא נעשה באופן של "נשיא" בענינו, עד שתובעים ממנו (ונותנים לו כח לזה, כי "איני מבקש . . . אלא לפי כחן") שיהי' "נשיא בעמו", בכל הסביבה שבו הוא דר, ועאכו"כ בביתו בפשטות, ובתוך בני ביתו, בניו ובנותיו, וכמדובר כמה פעמים.

ובזה גופא ישנה דרגא למעלה מדרגא; וע"ד שבעבודת האדם כאשר אומרים "כפליים לתושי" אין הכוונה רק לשתי פעמים ככה, אלא זהו באופן שבאין ערוך (והטעם שאעפ"כ נרמז בזה גם הענין דשתי פעמים הוא מכיון שבכלל אלו הם שני סוגים שבאין ערוך אחד

להשני), ומהם גופא נעשה ענין אחד. ועד"ז בנוגע לחיבור הנשמה והגוף של יהודי, שזה (חינוך וכניסת נפש הקדושה שלו) נעשה מיד ביום השמיני ללידתו, כמו שמביא אדמו"ר הזקן בשולחן ערוך שלו במהדורא בתרא, וכמדובר כמה פעמים.

ובזה גופא זוכים ג"כ ל"מהדורא בתרא" בכל הענינים, כולל גם ה"מהדורא בתרא" של הגלות. שהרי, ענין הגלות הוא רק כמו "קא סלקא דעתך" והתחלת ענין שה"מהדורא קמא" שלו הוא ענין של גלות, משא"כ "מהדורא בתרא" (שפירושו לא רק מהדורא שני, אלא מהדורא האחרונה) של הגלות ענינה שמגלים את התכלית שלשמה נבראה הגלות, שזהו כדי שיתוסף אצל יהודי עוד אופן עבודה ע"י הכנסת "אלופו של עולם" בגלוי, באופן שרואים שניתוספה אות אל"ף.

והרי האות אל"ף מרמזת גם על היהודי ועל הקב"ה, וכמדובר כמה פעמים ביאור רבותינו נשיאינו שא' הוא יו"ד למעלה ויו"ד למטה: יו"ד למעלה קאי על הקב"ה כפי שהוא נמצא ("ווי ער שטייט") באופן של יו"ד, ויו"ד למטה קאי על יהודי כפי שהוא נמצא באופן של ביטול אמיתי; והיו"ד שלמטה קשורה עם היו"ד שלמעלה, ע"ד היו"ד דשם אדני- הקשורה עם היו"ד דשם הוי', אלא שזה (היו"ד דשם הוי') הוא בראשיתו וזה (היו"ד דשם אדני-) הוא באחריתו, ונעשה "ראשית ואחרית שלו", כמוזכר לעיל.

ד. ויהי רצון שזה יהי' תיכף ומיד ממש, ונראה זאת גם בגלות הנוכחית ("דעם איצטיקן גלות").

ובפרט שנמצאים ביום ד"והעשירי יהי' קודש", ובחודש "שהגוף נהנה מן הגוף", ובמילא תובעים בני ישראל, ופועלים, שהגוף של יהודי יקבל הנאה מהגוף שלמעלה, עד (כהדיוק בזה כנ"ל) שלא רק שהוא אוכל ושותה מהגוף שלמעלה, אלא נעשה גם באופן של הנאה. ועד"ז בנוגע לענין הגלות, שהרי יודעים שענין הגלות הוא כלי שבו תוכנס אל"ף וייעשה "גאולה", וגם לאחר

מכן יראו בפועל את אותיות "גולה", עד שהיהודי "אוכל ושותה" מעניני הגלות כפי שזה נמצא כבר בצירור של גאולה; אבל לא זו היא תכלית העבודה והענינים ולא את זה תובעים בני ישראל, אלא התכלית והשלימות היא שכל ענינים אלו יהיו דוקא באופן של "נהנה"!

ושה"נהנה" יהי' לא רק עבור הנשמה, ה"חלק אלוקה ממעל ממש", אלא גם הגוף הגשמי כפי שהוא נשאר בגשמיות שלו יהי' "נהנה", נוסף לעצם חיותו, ועד ל"מחי' חיים" – שמחי' גם אחרים, ועושה "נרות להאיר" של בנים ובנות עוסקים בתורה ומצוותי, "ושננתם לבניך אלו התלמידים", שהוא משפיע תורה ופנימיות התורה סביבו, עד באופן ד"יפוצו מעיינותיך חוצה", ועי"ז פועל "קאתי מר דא מלכא משיחא".

וכמ"ש אודות ביאת משיח בהפטרת השבת דמיני' אזלינן (שהרי נמצאים ישר למחרת שבת פרשת ויגש). ולהעיר שההפטרה היא הסיום והגילוי של ענין הפרשה, ועד שענין זה נתקן בזמן הגלות וזמן הגזירות, וזה פעל שאפילו הצד שכנגד יבטל את הגזירה והותר לקרוא גם בתורה ברבים; ואעפ"כ ח"ו "לפגוע" ("אָנרירן") בענין ההפטרה, אלא זה נשאר במקומו קיים, ויתירה מזו – זה קיים באופן ד"נהנה" מן ההפטרה, היינו ש"נהנה" גם מהגלות, וגם גשמיות הגוף כפשוטו "נהנה", שלשם כך זקוקים שגשמיות העולם תהי' באופן שבה תהי' בקרוב ממש ע"י הגאולה האמיתית והשלימה.

וכמדוייק – דוקא באופן ד"נהנה", ושתי פעמים "ארץ" – דיחנו רצון תחתון ורצון עליון, שזה קשור גם עם בנימין ויוסף (ששניהם קשורים עם פרשת ויגש), שע"י שניהם יחדיו הי' הענין ד"ותחי רוח יעקב אביהם", שזהו גם ענינה דפרשת ויחי ("ויחי יעקב"), ומזה באים מיד לסיום וחזותם "ספר הישר", כי מתגלים האבות ("הקיצו ורננו שוכני עפר"), הנקראים בשם "ישר".

ונעשה "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה", ש"ראובן ושמעון נחתין ראובן ושמעון סלקין", ו"מראה באצבעו ואומר זה": כאן עומדים כל היהודים הנמצאים כאן עכשיו, לאחר רגע זה, כולם יחדיו, גם עם הנמצאות בעזרת נשים וקטנים וקטני קטנים, אנשים נשים וטף – במעמד ומצב ד"סלקין" (ושני הענינים: "נחתין" ו"סלקין", כי "לא שינו" את כל הענינים).

ובמילא הרי דבר ודאי הוא שכל הענינים של מעלה, שישנם אצל ה"חלק אלוקה ממעל ממש" (נשמתו של יהודי) לפני שמתלבשת בגוף – יומשכו לגוף למטה, שהרי "נשמה שנתת ביי", ו"כל הנותן בעין יפה נותן", ועוד לפני ש"אתה בראתה" הרי "טהורה היא", שזה נמשך מטהירו עילאה, שלמעלה מטהירו תתאה (ע"ד יראה תתאה ויראה עילאה); ואעפ"כ גם טהירו תתאה ענינו טוהר ו"טהירו" עם כל הפירושים שבדבר, ועד שזוכים גם לראות את מעשה מרכבה, שעליו נאמר "כעצם השמים לטוהר", ו"מראה באצבעו ואומר זה" – "והיו עיניך רואות את מוריך".

וזה בא תיכף ומיד ממש, כמוזכר. ובפרט שמסיימים גם בעשיית כ"א מהנוכחים כאן שליח לתת לענינים של צדקה, שאז הרי ההחלטה בדבר מביאה כבר מיד את השכר שבדבר, ובפרט ש"כלו כל הקיצין ואין הדבר תלוי אלא בתשובה", שזהו "בשעתא חדא וברגעא חדא", ובפרט ביום שעלי' כבר נאמר (ובברכות שלפני ושלאחרי) "דרשו הוי' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב", ומיד נעשה "ביתי בית תפילה יקרא לכל העמים", ותיכף ומיד ממש.

[אח"כ נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א לכאו"א מהנאספים שי' שטר של דולר לתת אותו (או חילופו) לצדקה].

הועתק מתוך דברי משיח תש"נ ח"ב, באדיבות "המכון להפצת תורתו של משיח".